

ELŐFIZETÉSI ÁRA :

EGÉSZ ÉVRE 16.— K | FÉL ÉVRE 8.— K
NEGYED ÉVRE 4.— K

FŐSZERKESZTŐ

DR. BANYAY BISCHITZ BÉLA
ÜGYVÉD.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

BUDAPEST, V., SAS-UTCA 20.

TELEFON 108—00.

Hirdetések mm. számításal díjszabás szerint

Bányaegészségügy.

Irta: Csernel Jenő dr.

Megvolt a népegészségügyi kongresszus, de a bányae-gészségügyről nem történt említés; ta'an azt a régi elvet követték, hogy „de strygis vero, quae non sunt, ne ulla questiiv fiat“. Mert bányae-gészségügy nincs. Legfeljebb egy két régi rendelet, mely intézkedéseiben joreszt elavult, de amelyeket alig néhány bánya tartott be. Mai állapotukban bányáink hygiene szemponijából épp ott állnak, hol a mult század közepén; na járványos beleg-ég beveszi magát valamely bányába, akkor onnan ép a rossz hygieneikus viszonyok miatt alig írtható ki, s nemcsak a bányavidék lakóit veszélyeztet, hanem magát az üzemek fenntartását is. Ennek dokumentálására elég felemlítenem, hogy a legutóbbi nyáron egyik legmodernebb kőszénbánya vállalatunknak cca 2300 munkása közül 500 ment át tifuszon és vérhason. Ha a halálesetekről el is tekintünk és csak a mulasztott munkát vesszük számba, láthatjuk, hogy az bizony jelentékeny kár, amelyet pedig tervszerű, előre látó intézkedésekkel, tizedrésznyi anyagi áldozatokkal meg lehetett volna akadályozni. A bányaviszonyainkat szemlélve előn jellemző az a kép, amely egy 5—10 emeletes háttömböt ábrázolna, ahol nincsen árnyékszék, nincsen vízvezeték, ahol szűk helyen szellemileg és testileg alig kulturált emberek vannak összezsúfolva, a falak nedvesek és ahol minden piszkos betakar a jó sötétség.

Vannak adataim arra nézve, hogy szénbányában a munkásoknak félreeső helyen üritett széke az alsóbb etage-ok dolgozóhelyére kerül és az itt mosdatlanul etkező munkásokat tömegesen fertőzte. Masutt az ugyancsak ürítéanyagokkal szennyezett, kiszivattyúzásra össze gyűlemlő bányavíz a munkások rendszeresen ivásra használják. Ilyen körülmények köze csak egy tifuszos vagy vérhasas beteg, vagy u. n. egészséges bacilusgazda kell, aki lejusson a bányába és a járványnak adva van a kiindulópontja. (A koleráról szó ne essék!)

Ez a valódi helyzet, már amennyiben nekem módomban volt látni, vagy amennyiben megbetegedett bányamunkások egybehangzó vallomásából kiderült. A banya közegészségügyi hatósága hivatkozhatik fennálló rendelkezésre, mint amilyen 65.542/1914. évi pénzügyministeri rendelet:

„A bányae-orvos tartozik egészségügyi kerületének légközi és talajviszonyait a kohóműveknek a közegészségre vonatkozó állapotát és a munkások foglalkozásából eredő káros hátrányokat tanulmányozni és azok ellen már foganalban levő intézkedések keresztülvitelét ellenőrizni és esetleg újabb cölyszerű intézkedéseket javaslatba hozni.“

Tehát a felelőség e szomorú állapotokért a bányae-orvosé, aki, különösen magánvállalatoknál, mint alárendelt közeg legfőljebb csak javaslatokat tehet, amelyeket az üzem akkor negligálhat, amikor akar, ilyen körülmények közt a bányae-orvos elvégzi a sokszor terhes rendeléseit és lehetőleg abbahagyja a javítási törekvéseit, hogy kerülje a hozzá nem értő földtites hatóságival az összeütközést. Mert a közegészségügyi praeventív befektetések lényegesen különböznek az egyéb üzemi befektetésektől, mely utóbbiak szemmel láthatólag jövedelmeznek, míg az előbbiek, ha beválnak, az egészséges állapotokat konzerválva, észrevehető eredményt nem mutatnak; épp ezért az üzemi főnök inkább hajlandó a véletlen számlájára írni azt, hogy az ő bányájában miért betegednek meg az emberek és a másikéban nem.

A háborus viszonyok a vállalatokat üzemük minél teljesebb k használására készítették, a munkás létszám emelkedett, a táplálkozás, a lakásviszonyok rosszabbodtak, a járványos betegségek gyakoriabbá lettek és így majd minden bányának meg volt a maga kisebb-nagyobb járványa. A föld felszínén a közigazgatási hatóságok a legtöbbször megerőltető munkát végeztek, a bányák azonban közegészségtelen állapotokkal az eredményt gyakran kétségtelenné tették; ami a viszonyok ismerőit előit várható is volt.

A pénzügyministerium megfelelő orvosi szakközegek hiányában (!) a bányakapitányságok utján kiadta újból a 65 000/1899. sz. rendeletet, mely a bányaféreg ellen való védekezésről szól. E rendelet ürszékek használatát írja elő, kötelezővé teszi a jó ivóvíz bevitelét, a bányában történő étkezés előit a mosakodást etc. Az ellenőrzés pedig csak a végrehajtásra, de nem annak mikéntjére történik, az hogy az ürülék tartalmazó ládák kivitelükkor végigcsepegtetik az utakat, a víztartóládába piszkos kézzel és edénnyel bemerítenek sőt mindezek a laikus által észre alig vehető apróságok, amelyek azonban az egész rendelkezési illuzoriusokká teszik. Ahhoz, hogy az ujonnan épített aknában kötelezővé tegyék a vízöblítéses kiozetteket, hogy zárt vízvezeték létesítsenek, mindeme Kolumbusz tojásokhoz, már orvosi gondolkodás is kell. Az az ellenvetés, mely a kiadásokra vonatkozik, számba alig vehető; magam látam terveket, melyek csak ezekre rugnak, ami milliós befektetéseknél se nem oszt, se nem szoroz. A régi bányák közegészségileg való megjavítása már nem lehet ilyen sablonos. Ott a már meglevő viszonyokhoz kell alkalmazni a védekező apparátusokat. Egységes tervezetű vízcillék, melyek vízmerítésnél nem fertőzhetők, a legkülönbözőbb árnyékszékrendszerek helyileg legjobban megfelelő formája, meg-

világított mosdó- és élkezőhelyiségek létesítése, a szennyvizeknek munkahelyekre való ju ását megváltó intézkedések és még számos más javítandó itt is kellő eredményt adna, különösen akkor, ha ez inkább „számos más” között a munkások szellemi nívójának emelését is felvonná. A mai bányamunkások főtömege még nem jutott odáig, hogy a tisztaságot mint nélkülözhetetlen életfeltételt felismerje. Kinek a bűne? Itt talán jobb nem részletezni, csak annyit, hogy egyes üzemi vezetőségek még mindig jobb szeretik a tudatlan, mint az intelligens bányamunkást; ezt a fent rajzolt bányaviszonyok indokoltá is teszik.

Eddig az akut módon fenyegető u. n. járványos-betegségek veszedelméről volt szó; de vannak időnként lefolyó fertőző betegségek is, köztük elsősorban a tuberkulózis, mely szintén megkívánna, hogy vele szemben valami történjék. A háborús viszonyok közt fennállott vagy fenálló hiányos táplálkozás az előbb elsoroltakkal együtt a bányamunkások között a tuberkulózist ijesztő módon megnövelte, pedig már békeidőben a német statisztikai adatok azt mondták, hogy a bányászhalottak 50% jénél tuberkulózis a haláloz. Pedig itt is lehet sokat javítani a vigasztalan helyzeten. Csak 1—2 „Schlagwort”-ot említek: a nyílt tuberkulózisban szenvedők névszerezési megállapítása, ezeknek a többiekétől lehetőleg elkülönített helyen való foglalkoztatása, az ilyeneknek a tömeglakásokból való kiemelése, a kiűrt köpet ártalmatlanná tétele, szakszerű kezelése és kioktatása a betegeknek, kórházak kötelező létesítése minden legalább 2000 személyt foglalkoztató bányáüzemnél etc.

Még lehetne számos higiénikus feladatot említeni, amelyek az eléggé megvált bányamunkásságot a betegségekkel szemben ellenállóbbakká tenné. A társulások, a mentés ügye, a lakásvizonyok javítása, a hygienet szem előtt tartó bányaeépítkezések etc. mind meg megoldottak nem mondható problémák, amelyek előbb utóbb önmaguktól aktuálisok lesznek. A megoldása ilyen kérdéseknek, amelyek Magyarország bányászatának jövődjét vannak hivatva megalapozni, nem történhetik öltetszerűleg. Ehhez évtizedekre előre kidolgozott program kell. Ha a pénzügyminisztérium továbbra is bányaeegészségügyi hatóság akar maradni, e célra szaktereket kell alkalmaznia, vagy pedig át kell engednie a bányaeegészségügyet a belügyminisztérium kebelében levő közegészségi főosztálynak, melynek e célra megfelelő orvosai vannak.

HAZAI HIREK.

Kinevezések. A m. kir. pénzügyminisztérium ideiglenes vezetésével megbízott miniszterelnök a fém- és sóbányászatnál és a fémkohászatnál alkalmazott orvosok létszámában **Baldzs Márton dr.** főorvost a selmeci bányahivatalnál ebben a minőségében és jelen állomáshelyén való meghagyás mellett a VIII. fizetési osztályba, közzei **Winkler Béla dr.** bányorvost az aranyidai bányahivatalnál, jelen állomáshelyén való meghagyás mellett a IX. fizetési osztályba főorvossá, **Weintraub László dr.** ideiglenes minőségű bányagyakornokot a nagybányai m. kir. bányagazgatóságnál és **Pocsubay János** ideiglenes minőségű bányagyakornokot a selmecbányai m. kir. bányászati és erdészeti főiskolán a X. fizetési osztályba segédmérnökökké kinevezte.

Pál Géza mérnöktől. A Bánya segédszerkesztőjétől szomorú orosz fogságából hír érkezett. Azt írja, hogy ott erősen hiányzik a béke közelléte, aminek elővetelét sóvárogva várják. Melegen érdeklődik az itthoni viszonyok iránt, amiről persze sehogyse szabad tájékoztatni a foglyokat. Adja Isten, hogy mielőbb üdvözölhessük körünkben és elfoglalhassa üresen részére fentartott asztalát.

A Ganz műszaki igazgatója. A Ganz és Társa Danubius gép-, vagon- és hajógyár r. t. igazgatósága **Kandó Kálmán** gépészmérnököt a vállalat igazgatójává kinevezte.

Csernel Jenő dr. Lapunk vezetőcikkében egy új munkatársunkat mutatjuk be olvasóközönségünknek. Az orvosi gárda egyik kitűnő sége, **Csernel Jenő dr.**, aki a belügyminisztérium kinevezett bakteriológusa és mint ilyen tudományosan foglalkozik a különböző járványok kórokozó baciillustarával. Tudományos kutatásainak sikere világszerte feltűnést keltett: a tifuszt gyógyító ojtanyagot ő fedezte fel. Ezen bemutató cikkében is abszolút szakavatottságot, sok gyakorlati érzéket, meleg szívet árul el és mi abban a jó hiszemben bocsátjuk közre első bányászati írásművét, hogy hazai bányászatunknak fejlődésére üdvösen fog közrehatni.

A Déli Vasut új igazgatója. A Déli Vasut igazgatósága, legutóbb megtartott ülésében **Breuer Mór** igazgató-tanácsost, a Déli Vasut magyarországi vonalai üzemigazgatóságának vezetőjét nyugalmába helyezte s helyére **Gordon Róbert** eddigi főfelügyelőt nevezte ki.

A láncokereskedelmi rendelet magyarzata. Ezen a címen tartalmaz füzet jelent meg **Hatalasi Béla dr.** tollából az OMKE kiadásában. A füzet felőleli a láncokereskedelmi rendelet végrehajtása tárgyában kibocsátott kereskedelemügyi miniszteri rendeletet is. Behatóan megvilágítja a rendelettel kapcsolatban felmerülő gyakorlati kérdéseket és új igazgatást nyújt különösen a kereskedők részére. A füzethez részletes tárgymutató van csatolva. Bolti ára K 250, megrendelhető az OMKE kiadóhivatalában (Rudolf-rakpart 9.) és minden könyvkereskedésben.

Új részvénytársaság a kassai városi mészköbányák kitermelésére. **Kopczek György** budapesti építész ajánlatot tett Kassa városának a sároskisfalusi és kisladnai mészköbányáknak 4000 K évi bérösszeg mellett való bérebevételére. **Kopczek** a bányák kitermelése céljából részvénytársaságot szándékozik alapítani.

Az aszbesztkészletek zár alá vétele. A kormány elrendelte, hogy az aszbesztkészleteket, hulladékkészleteket, 10 kg.-on felüli mennyiségben, legkésőbb 1917. évi december 1-én napjáig zár alá veszik. A kereskedelmi miniszter a 4075/1917. szám alatt kelt rendeletével zár alá helyezett aszbesztkészletek bizonyos részét a zár alól feloldja, olyképpen, hogy az aszbesztet feldolgozó gyárosok és iparosok nehegy közüzemüket beszüntetni kénytelenek legyenek, megengedi, hogy december hó 15. ig saját üzemeikben aszbeszt-készleteinek öt százalékát feldolgozhatják.

Alaptőkeemelések. A **Gróf Csáky László Prakszai Vas- és Acélgyár r. t.** legutóbbi igazgatósági ülésén elhatározta, hogy november 29-ére rendkívüli közgyűlést hív egybe, amelyen határozatot hoznak 4.500.000 koronát kitevő részvénytőkének 8 millió koronára való felemelése iránt. A tőkeemelés a budapesti acélmű további kiépítésének céljára szolgál.

Magyar-Belga Fémipargyár r. t. ma tartja meg második rendkívüli közgyűlést, amelyen alaptőkéjének felemelése és az alapszabályoknak az alaptőke felemelése folytán szükségessé vált módosítását hozza javaslatba.

Tordai Cementgyár r. t. november 28-ára rendkívüli közgyűlést hívott össze, amelyen az 1.500.000 koronás alaptőkéjének 6.000.000 koronára való felemelését fogja javaslatba hozni.

A Langfelder V. Gépgyár r. t. rendkívüli közgyűlésén elhatározta 1.4 millió alaptőkéjének 3 millió koronára való felemelését. A társaság kötetekéből Lang-

felder Vilmos és Károly igazgatósági tagok kiváltak és helyükbe a Központi Kereskedelmi és Iparbank, valamint a Depositen-Bank delegáltjait választották be, miután a Depositen-Bank megszerezte a vállalat részvénységét.

Közgyűlések. Ipolysági Gázmű r.-t., — a Weitzer János Gép-, Waggongyar és Vasöntöde r.-t. Aradon ma tartják meg rendes évi közgyűlésüket. — **Egyesült Villamossági és Gépgyar r.-t.** november 30-án tartja meg tizedik rendes évi közgyűlését. — **Budapesti Ásványolajgyár r.-t.** november 30-án tartja meg XXVII. rendes közgyűlését. — **Strauss-Téglaművek r.-t. (Pozsony)** december 1-én tartja meg rendes közgyűlését. — **Magyar Brikettgyár r.-t.** december 6-án tartja meg rendes közgyűlését.

Eljárás nitrogénvegyületeknek előállítására. Már régebben ajánlották a levegő nitrogénjének nyomás alatt való elégetését, mivel bebizonyult, hogy a termelt nitrogénvegyületek mennyisége nagyobbodik, ha az oxydálás az atmoszférikus nyomásnál nagyobb nyomás alatt megy végbe.

Eddigél azonban ezen ajánlat nem vezetett használható műszaki eljárásra és pedig azért nem, mert a gázok komprimálására fordított munka elvész, ha a gázok a keménységűtől való kiáramlásuk után expandálnak és mert az elért termelési többlet nem elég nagy ahhoz, hogy az ily eljárással egybekötött nagyobb költségek megtérüljenek.

Most rájöttek, hogy a gázok expandálásával járó gazdasági hátrányokat el lehet kerülni, amennyiben tényleg sikerült a nyomás ellenére is zárt szisztémával dolgozni, amelyben a gázok állandóan keringenek és melyben egy az oxydálás, mint az abszorbeálás is nyomás alatt mennek végbe, míg az abszorbeálóból kikerülő gázok ismét visszavezetnek az oxydálási térbe anélkül, hogy újabb komprimálásra volna szükségünk; ekként csak azon gázmennyiségeket kell komprimálnunk, melyek a keringő gázok térfogatának és nyomásának fenntartására szükségesek.

Az eljárás, mely célszerűen az alább ismertetett módon fogantatottatik, számos fontos műszaki előnnyel jár. Így ezen eljárásnál a termelés számára igen kedvező arányt $O_2:N_2 = 1:1$ lehet fölhasználni, mert az abszorbeálóból jövő gázokból nem vesz el semmi. Azáltal, hogy az abszorbeálás nyomás alatt megy végbe, lehetővé válik továbbá, hogy sokkal kisebb térfogatú abszorbeációs készülékeket alkalmazunk, mint amilyenekre az atmoszférikus nyomás alatt végbemenő abszorbeálás számára szükségünk van, mert az abszorbeációs sebessége a nyomás négyzetével fokozódik. Ha pl. 20 atm. nyomással dolgozunk, akkor az abszorbeálás 400-szor gyorsabban fog végbemeenni, mintha atm. nyomással dolgozunk, vagyis az említett esetben az abszorbeációs szisztéma 400-szor kisebb lehet, mint az oly szisztéma, amelyben a nitrosus gázok nyomása 1 atm. Így az 1 atm. nyomásnál szükségeselt, 600 köbméternyi térfogattal bíró abszorbeációs to-

rony helyett 1.5 köbméternyi térfogattal abszorbeációs to-rony elegendő.

A nitrosus gázoknak a fokozott nyomás alatt való abszorbeálására a kellő változtatásokkal az ismert eljárásokat illet alkalmazni. Az abszorbeálást vízben lehet fogantatítani, ha gondoskodás történik arról, hogy az apparaturának a savval érintkező része saválló anyagból készüljön. Ha abszorbeációs anyag gyanánt vizet vagy vizes oldatokat használunk, akkor a megmaradó gázokat, mielőtt azok újból visszatérnek az elektromos kemencébe, szárítani kell, amit pl. kénssavval végigpermetezett szárítókészülékekkel lehet elvégezni.

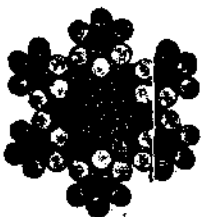
A nitrosus gázoknak abszorbeálására koncentrált kénssav is alkalmazható, ami azzal az előnnyel jár, hogy teljesen vasból készült készülékeket lehet használni, mivel a vasat a kénssav, ill. a nitrosylkénssav tudvalevőleg nem támadja meg. A kénssavban való abszorbeálás a jelen eljárásra növe azzal a különös előnnyel jár, hogy teljesen száraz maradékgázokat kapunk úgy, hogy szárítókészülékek alkalmazása fölöslegessé válik. Igaz ugyan, hogy a kénssavnak alkalmazása másrészt bizonyos hátrányokkal van összekötve, melyek más, pl. alkálisan ható abszorbeációs anyagoknak használatát előnyösebben tüntetik föl. Ezeknél, úgy mint a kénssav használatánál, az előny az, hogy vasból készült apparaturát lehet alkalmazni, amikor is azonban kénssav alkalmazásának hátrányai nem lépnek föl. A jelen eljárásnál különösen előnyös a száraz alkális abszorbeálás, mert általa közvetlenül lehet nitrátokat kapni, melyeket minden említésre méltó további kezelés nélkül lehet a megszokott módon alkalmazni. Az abszorbeálás feltételeinek megfelelő módosítása révén természetesen nitrátokat is lehet termelni. A száraz és meleg abszorbeációnak alkalmazása még azon, már fennebb említett előnyt is nyújtja, hogy az abszorbeálóból jövő gázok teljesen szárazak úgy, hogy azokat külön szárítás nélkül lehet ismét visszavezetni az oxydálási térbe. Az abszorbeálást vagy magasabb hőmérsékletnél, égetett mészsel megtöltött artályokban vagy oly készülékek használatával lehet fogantatítani, melyeknek megfelelő szemmagyságu szilárd abszorbeációs anyagok mozgásban tartanak. Ezen utóbbi eljárás azért igen előnyös, mert folytonos abszorbeálást tesz lehetővé.

Ha keringő gázzal dolgozunk, akkor a levegőnek melólkalkatrészei, különösen argon fog a gázban fölhalmozódni. Ezen tisztátalanságokat időről-időre el kell távolítani, ami vagy akként történik, hogy a szisztémát teljesen kiürítjük és friss gázkeverékkel látjuk el, vagy még jobban akként, hogy állandóan bizonyos meghatározott, pl. 10% u tisztátalan gázokkal dolgozunk. Ezen célból nem kell egyebet tennünk, mint a szisztémából rendszeresen egy bizonyos mennyiségű gázt eltávolítani, mielőtt a friss kiegészítő gázt beocsátjuk. Igaz ugyan, hogy ekkor kis veszteség lép föl értékes gázkeverékben, csak hogy ezen keveréket, mivel aránylag nagymennyiségű nemes gázt tartalmaz, előnyösen lehet ilyenre pl. argorra fölkezelni.

FELTEN ÉS GUILLEAUME

kábel-, sodrony- és sodronykötél-gyár részvénytársaság

BUDAPEST, I., Budafoki-ut 13533. hrsz. TELEFON: 60-11, 60-12, 60-13, 60-14.

Ólomkábelek. Villamvilágítási vezetékek. Sodronykötelek. Elektrolitikus vörösréz huzalok, okonitvezetékek, szerelvények stb.

Gépezetek Szaklapja címen rendszeres heti mellékletet ad ki a *Molnárak Lapja* (Budapest, V., Csáky-u. 12.), ez a gyakorlati szakemberek részére valóságos tömegét adja a pénzért tehető tapasztalatoknak és útmutatásoknak. Mutatószámán ingyen kérhető.

Szenkiserleti állomás létesítése Felső-Sziléziában. *Friedländer Káld* Frigyes titkos tanácsos, aki a múlt hetekben elhunyt, hagyatékából végrendeletileg 3 millió márkát hagyományozott arra a célra, hogy Felső-Sziléziában a mühlheimi szenkiserleti állomáshoz hasonló szenkutató tudományos intézetet létesítsenek. Az intézet építésének előmunkálatai legközelebb megkezdődnek.

Petróleumpótló szer. A kőszénből való világítógáz előállításánál — mint ismeretes — kőszénkátrány is képződik, amelyből évtizedek óta a legremekesebb festő- szagos- és gyógyítóanyagok állíthatók elő. A kőszénkátrány desztillációjánál mint melléktermék naftalin is keletkezik, amelynek eddig egy részét molyrításra használták, a többi szemetődobra dobták. Fischer Ferenc berlini tanárnak azonban most sikerült a naftalint folyékony szénvegyületté alakítani, amely a petróleum pótlására alkalmas. Németországban ezen az úton sikerült évente 6 millió métermázsára petróleumot termelni, amely világításra épp egy alkalmas, mint a kőszénből készült kőolaj.

A széntermelés Ausztriában ez év júniusa óta látványosan emelkedik. Az osztrák karvini kőszénvidék termelése júniusban 884 millió métermázsára volt, augusztusban 96 millióra, szeptemberben körülbelül hasonló mennyiségre emelkedett. A karvini bányavidék termelése 184 millióról 195 millióra, a galíciai termelés 149 millióról 159 millióra. A barnaszéntermelés a brüxi bányavidéken 111 millióról 129 millió métermázsára, az egész osztrák barnaszéntermelés a júniusi 171 millióról augusztusra 193 millió métermázsára emelkedett.

A Bélapátfalvi Portlandcementgyár r. t. 1916. évi zárószámadásaiban 1,702,018 K veszteséget mutat ki, míg 1915. évi mérlege 1,224,602 K veszteséggel zárult, ami mellett az 5,403,259 K (az előző évben 5,392,892 K) értékkel beállított gyártelepből 103,593 (196,878) K-t írtak le. A 4,200,000 K alaptőkével bíró társaság adósság tétele 1,238,628 K (1,378,139), amivel szemben hitelezőknek 3,841,095 (3,439,890) K-val tartozik.

Az Osztrák Fegyvergyár osztaléka. Az Osztrák Fegyvergyár most tette közzé múlt évi üzleteredményéről beszámoló mérlegét. A mérleg 105 millió K alaptőke mellett 18,345,188 K tiszta nyereséget tüntet fel, amelyből, dacára annak, hogy ez a múlt évi nyereség háromszorosát is felülmulja, ugyanannyi osztalékot fizetnek, mint tavaly, részvényenként 100 koronát. Igaz, hogy emellett rendkívüli mértékben dotálják az egyes tartalékalapokat és külön hárommilliót alapít létesítenek az átmeneti gazdaság költségeinek fedezésére. Nem kell azért sajnálkozni az Osztrák Fegyvergyár részvényesein. A változatlan osztalék okozta bánat enyhítésére a vállalat 5¼ millióval fel fogja emelni az alaptőkét, még pedig oly módon, hogy a 200 korona névértékű részvényeket 300 koronára helyezi fel és az e célra szolgáló 5¼ milliót a tartalékalapból csatolja az alaptőkéhez.

DEUTSCHER BERICHT.

INDUSTRIE UND VOLKSWIRTSCHAFT.

Nürnbergi Metall- und Lackwarenfabrik verm. Gebrüder Bing, A.-G. in Nürnberg. Der Abschluss für 1916. ergab einen Bruttogewinn von 8.202.244 (6.080.379) Mk. Bei Abschreibungen von 1.723.094 (1.450.207) Mk. verbleibt ein Reingewinn von 3.399.822 (2.589.026) Mk. Davon entfallen u. a. 28 (13) Prozent Dividende gleich 1.340.000 Mk., 600.000 Mk. für Rückstellung für die Ueberleitung aus der Kriegs- in die Friedenswirtschaft. Vorgezogen werden 582.501 (578.568) Mk.

Das Unternehmen hatte in der Hauptsache für die Anforderungen der Heeresverwaltung zu arbeiten. Daneben konnte der Umfang an Friedenswaren ungefähr auf der Höhe des Vorjahres erhalten werden. Die Betriebe sind auch im neuen Jahre andauernd beschäftigt.

Prager Eisenindustrie-Aktiengesellschaft. Die Prager Eisenindustrie-Aktiengesellschaft veröffentlicht ihren Jahresbericht, wonach der Reingewinn 17.412.802 Kronen beträgt. Als Dividende werden 200 Kronen pro Aktie verteilt. 700.000 Kronen werden dem Reservefonds zugewiesen und 842.714 Kronen auf neue Rechnung vorgetragen. Aus dem Berichte geht hervor, dass im abgelaufenen Jahre die höchste je erreichte Stahlproduktion zu verzeichnen ist.

Das amerikanische Gold- und Silberausfuhrverbot. Aus Washington melden Central News: Das Ausfuhrverbot für Gold und Silber wurde teilweise aufgehoben, um die Ausfuhr nach Kanada zu ermöglichen.

Oesterreichische Erdölförderung. Im Gebiete von Boryslaw-Tustanowice ist die Oelgewinnung im Monat September mit 6044½ um 295 Zisternen geringer gewesen, als im August; hiervon entfallen auf Boryslaw 2287½ (im August 2963), auf Tustanowice 3177¼ (3331¼) und auf Mraznica 501½ (524) Zisternen. Deutsche Gruben waren an der Ausbeutung mit 639½ (586¼) und ausländische mit 497½ (465½) Zisternen beteiligt. Auf den Weg gebracht wurden von Boryslaw im September 6087 Zisternen Rohöl. In Oesterreich ist die Erdölindustrie im Verein mit den Behörden eifrig damit beschäftigt, die Gewinnung von Erdöl mindestens auf der früheren Höhe zu halten oder sie tunlichst zu steigern. Für Galizien ist eine besondere Kommission gebildet worden, welche in Drohobycz regelmäßig wöchentlich eine Sitzung abhält, um über die Bedürfnisse der Erdölgruben zu beraten. Die Kommission besteht aus Vertretern der Industrie, des Kriegsministeriums, des Arbeitsministeriums und der Bergbehörde und hat jetzt die Gründung einer Zentral-Einkaufsstelle beschlossen, der hauptsächlich die Beschaffung der nötigen Betriebsstoffe obliegt. Die Galizische Karpathen Petroleum A. G. in Tustanowice hat die Bohrlöcher Nr. 35 und 36 angelegt. — Die Grube Champagne in Tustanowice ist in den Besitz der Naphta-Gesellschaft m. b. H. „Vulkan“ übergegangen.

Die Direktion der Sollux Prismen- und Metallwarenbriks-A. G. beschloss der Erhöhung des Aktienkapitals von 300.000 Kronen auf 1.500.000 Kronen. Die Unternehmung plante die Vergrößerung der Fabrik, sowie die Einstellung einer neuen Leitung, die Ausnennung ihres Fabrikationsprogrammes mit Erzeugung von Automobil- und Flugmaschin-Bestandteilen.

Die Phoenix-Aktiengesellschaft für Bergbau- und Hüttenbetrieb beabsichtigt aus dem Überschuss von 52.284.157 M nicht, wie es nach einer Meldung des W. T. B. in unseren Berichten hieß, 9.986.394 M, sondern 9.186.304 M auf neue Rechnung vorzutragen.

47 éves, nős,

teljesen katonamentes tisztviselő, ki huzamos ideig mint anyag raktárkezelő van alkalmazásban, számvető ségi, társ pénztári és statisztikai munkákat teljesen érti, azonnali belépésre állást keres. Szíves megkereséseket „Szorgalmas” jel íge alatt e lap kiadóhivatala továbbítja.

A helybeli katonai magánbányászatra számára azonnali belépésre egy az ércbányászaton tapasztalt és az összes előforduló irdai munkákban jártas keresetlik, aki egyúttal arra is alkalmas, hogy a főaknász és az üzemvezető szolgálatát is ellátni képes. Jelentkezések az előképzettség, fizetési igények megjelölésével és bizonyítványmásolatok csatolása mellett emelkedő a „Porosz katonai megbízottak” Magyarlapes, posta Galg.

AKNÁSZ